

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра українознавства та загальної мовної підготовки
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК03 «Історія України та української культури»
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Інтелектуальні технології та прийняття рішень в складних системах
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 124–Системний аналіз
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 12 – Інформаційні технології
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
кафедри українознавства та загальної
мовної підготовки
(найменування кафедри)

Протокол №14 від 01.07.21 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ОК03 Історія України та української культури
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Шаповалов Георгій Іванович, професор кафедри "українознавства та ЗМП", д.і.н., професор</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон кафедри 7-698-3-75, телефон викладача 0665883789, E-mail викладача: jakirhrest@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Аудиторії університету</i>
Обсяг дисципліни	загальна кількість 90 годин (3 кредити) (14 лекцій, 14 семінарських занять, 58 годин самостійної роботи, 4-інд.робота). <i>вид контролю – іспит письмовий.</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Дисципліни, що вивчаються після курсу: історія українського державотворення</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Сформувати в студентів базові теоретичні знання з актуальних проблем політичної, економічної, соціальної історії України та історії української культури. Зосередити увагу студентів на найбільш актуальних проблемах: історії українського державотворення, історії української нації на національно-визвольних змаганнях; особливостях історичного та культурного розвитку певних регіонів України; уявлення про зв'язок історії та культури України зі світовою культурою; знання найвидатніших історичних та культурних діячів різних епох.</p> <p>Загальні компетентності: К01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу К02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях К07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел К11. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) К16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p> <p>Компетентності за дисципліною:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати загальногуманітарні знання в межах засвоєння предметної області та розуміння професії; навички міжособистісної взаємодії; - здатність діяти по-громадянськи свідомо та соціально відповідально. здатність розуміти та використовувати основні науково-історичні та культурологічні поняття у повсякденному житті; - здатність до аналізу історичних та культурних процесів, подій та фактів минулого та сьогодення; - здатність порівнювати хід української історії та історію української культури з історичним та культурним розвитком інших народів світу, зокрема історіями та культурами народів Західної Європи та Америки; - здатність брати участь у дискусіях на суспільно-історичні та культурологічні теми; - здатність вести самостійну дослідницьку роботу; 	

- здатність до користування категорійно-понятійним апаратом історичної науки та культурології, а також довідниковими матеріалами з історії та культури України;
- здатність до адекватного сприйняття і оцінки сучасної історико-політичної дійсності та сучасного культурного процесу в Україні;
- здатність до орієнтування в основних напрямках сучасної української політики та культури, а також до їх об'єктивної оцінки;
- здатність до виявлення всебічної обізнаності в питаннях української історії та культури;
- здатність використовувати набуті знання, вміння та навички в обраній за фахом практичній роботі.

ПР17. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Результати навчання:

- оволодіти основними поняттями та термінологією навчальної дисципліни;
- навчитися розуміти характер взаємозв'язків та співвідношення змісту та характеру подій національної та всесвітньої історії, культурних процесів в Україні та цивілізованому світі;
- навчитися розуміти причини та основні закономірності процесів, які відбувалися в сфері політичного та культурного життя України протягом усієї історії її розвитку;
- навчитися вести самостійні дослідження в межах дисципліни; вміти застосовувати на практиці знання, отримані в процесі навчання.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Надати студентам загальні знання в сфері історії та культури України як складової загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору в умовах європейської інтеграції та глобалізації; вміння описувати та аналізувати феномени української історії та культури засобами академічного письма; здатність до критичного мислення, вміння застосовувати елементи критичного мислення у процесі навчання та професійної діяльності.

5. Завдання вивчення дисципліни

Сформувати в студентів базові теоретичні знання з актуальних проблем політичної, економічної, соціальної історії України та історії української культури. Зосередити увагу студентів на найбільш актуальних проблемах: історії українського державотворення, історії української нації на національно-визвольних змаганнях; особливостях історичного та культурного розвитку певних регіонів України; уявлення про зв'язок історії та культури України зі світовою культурою; знання найвидатніших історичних та культурних діячів різних епох.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Стародавня доба в історії України. Витоки та передумови формування української культури. Ранньофеодальна держава – Київська Русь (IX - перша половина XIII ст.)

Змістовий модуль 2.

Галицько-Волинська держава. Українські землі в складі Литви та Польщі (друга половина XIII – середина XVII ст.). Українське козацтво, його роль у процесах державотворення та розвитку культури (XV – середина XVII ст.)

Змістовий модуль 3.

Українська національна революція (1648 – 1676 рр.). Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст.

Змістовий модуль 4.

Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Національне відродження України в II половині XIX – початку XX ст.

Змістовий модуль 5.

Українська революція (1917 – 1923 рр.). УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1941 рр.).

Змістовий модуль 6.

Західноукраїнські землі між двома світовими війнами. Україна в Другій світовій війні.

Змістовий модуль 7.

Суспільно-політичне та культурне життя України в період з другої половини 40-х – першої половині 80-х років XX ст. України в час “перебудови” і розпаду СРСР. Сучасна українська держава.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Стародавня доба в історії України. Витоки української культури.	Лекція, с/р	6
2.	Ранньофеодальна держава – Київська Русь (IX - перша половина XIII ст.)	Семінарське заняття, с/р	6
3.	Галицько-Волинська держава. Українські землі в складі Литви та Польщі (друга половина XIII – середина XVII ст.)	Лекція, с/р	8
4.	Українське козацтво, його роль у процесах державотворення та розвитку культури (XV – середина XVII ст.)	Семінарське заняття, с/р	6
5.	Українська національна революція (1648 – 1676 рр.).	Лекція, с/р	6
6.	Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст.	Семінарське заняття, с/р	8
7.	Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій.	Лекція, Семінарське заняття, с/р	6
8.	Національне відродження України в II половині XIX – початку XX ст.	Семінарське заняття, с/р	6
9.	Українська революція (1917 – 1923 рр.)	Семінарське заняття, с/р	6
10.	УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1941 рр.)	Лекція, с/р	6
11.	Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.	Семінарське заняття, с/р	6
12.	Україна в Другій світовій війні.	Лекція, с/р	8
13.	Суспільно-політичне та культурне життя України в період з другої половини 40-х – першої половині 80-х років XX ст.	Семінарське заняття, с/р	6

14.	України в час “перебудови” і розпаду СРСР. Сучасна українська держава	Лекція, Семінарське заняття, с/р	6
8. Самостійна робота			
<p>Найдавніші часи на території України -4. Ранньофеодальна держава - Київська Русь (IX–XIII ст.)-4. Україна після занепаду Київської Русі. Українські землі у складі Литви та Польщі (друга пол. XIII - XVI ст.)-6. Українське козацтво як явище в історії України, його роль у процесах державотворення та розвитку культури(XV – середина XVII ст.) – 4. Державне відродження України середини XVII ст. – 4. Ліквідація козацьких автономій – 6. Українські землі під двома імперіями – 4. Національне відродження України в II половині XIX – початку XX ст. – 4. Національно-визвольні змагання (1917-1923 рр.) -4. Україна в 20-30 рр. XX ст.-4. Західна Україна під окупацією Польщі, Чехословаччини та Румунії – 4. Україна в Другій світовій війні – 6. «Відлига» та б«застій» в історії України – 4. «Перебудова»: від СРСР до незалежності. Сучасна Українська держава – 4.</p>			
9. Система та критерії оцінювання курсу			
Види контролю- 2поточних. Форма контролю – іспит письмовий.			
10. Політика курсу			
Студент повинен виконувати роботи самостійно, не допускається залучення при розв’язання індивідуальних завдань інших здобувачів освіти. У разі виявлення ознак плагіату робота не зараховується і дисципліна не вважається зарахованою.			
11. Рекомендована література			
<p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білоцерківський В. Я. Історія України. Навчальний посібник / В. Я. Білоцерківський - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 536 с. 2. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / М.С. Грушевський: укл. Й.Й. Брояк, В.Ф. Верстюк. – Донецьк: БАО, 2008. – 734 с. 3. Історія України: навчальний посібник для вузів / П.О.Бідзілля, В.Г.Бровко, Б.В.Гордеев; фахова ред. кол.: Дедков М.В., Іващенко Ю.В., Кладова Г.Л. – Запоріжжя: Дике поле, 2002. – 416 с. 4. Мицик Ю. А. Історія України: навч. посібн. Для використ. У загальноосвітніх навч. закладах / Ю. А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов. – К.: Вид.дім « Києво-Могилянська академія», 2008. – 586 с. 5. Бойко О.Д. Історія України: Навчальний посібник / О.Д. Бойко. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. 6. Король В.Ю. Історія України: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. : рек. МОНУ / В.Ю.Король. – 2-ге вид.доп. – К.: Академвидав. – 2008. – 496 с. 7. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник: рек. МОНУ / В.В.Світлична. – 4-те вид. – К.: Каравела, 2009. – 400 с. 8. Богуцький Ю.П. Українська культура в європейському контексті / [Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатько]; За ред. Ю.П. Богуцького. – К.: Знання, 2007. – 679 с. 9. Історія світової культури / Під заг. ред. М. Дедкова. – Запоріжжя: Дике Поле, 2009. – 376 с. 10. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник / М. В. Кордон. – [вид. 2-ге]. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 584 с. 11. Українська та зарубіжна культура. Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. Л. Шевнюк та ін.; За ред. М. М. Заковича. — [4-те вид., випр. і допов]. — К.: Знання, 2009. — 589 с. 			

12. Шейко В. Історія української культури: Навч. посібник / В. Шейко, Л. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.
Допоміжна

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. пос. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарьова. - Львів: Світ, 2004. - 344 с.
2. Бурдо Н.Б. Трипільська Культура. Спогади про золотий вік / Н.Б. Бурдо, М.Ю. Відейко. – Харків: Фоліо, 2007. – 415с.
3. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.1. На зламі століть (кінець ХІХ – 1917р.) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 424с.
4. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.2. Революція в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 488с.
5. Гаврюшенко О. А. Історія культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2004. – 763 с.
6. Горський В.С. Філософія в українській культурі: (методологія та історія). Філософські нариси / В. С. Горський. - К.: Центр практичної філософії, 2001. - 236 с.
7. Греченко В. Історія світової та української культури: Підруч / [В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко]. - К.: Літера, 2000. - 464 с.
8. Губарев В.К. Історія України: Універсальний ілюстрований довідник / В.К.Губарев. – Донецьк: БАО, 2008. – 576с.
9. Децинський Л. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / [Л. Децинський, Я. Денісов, М. Скалецький, Л. Цубов, Н. Барановська, О. Макарчук]. – Вид. 4-е, перероблене і доповнене. – Л.: Бескид Біт, 2005. – 304 с.
10. Енциклопедія Українознавства. в 10 т. / Гол.ред. В.Кубійович.- Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1954–1989.- 4016 с.
11. Зотов В. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів / В. Зотов, А. Клімачова, В. Таран. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 269 с.
12. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Т.1. – К.: Вид.дім « Києво-Могилянська академія», 2006. – 800с.
13. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Т.2. / А.М. Авраменко, В.Г.Балушок. – К.: Вид.дім « Києво-Могилянська академія», 2007. – 724с.
14. Історія української культури у 5 т.
Т.1. Історія культури давнього населення України. – К., 2001.
Т.2. Українська культура ХІІІ - першої половини ХVІІ ст. – К., 2002.
Т.3. Українська культура першої половини ХVІІ – ХVІІІ ст. – К., 2003.
Т.4. Українська культура другої половини ХІХ ст. – К., 2005
Т.5. Кн.1. Українська культура ХХ - початку ХХІ століть. – К., 2011.- 862с.
- 15.
16. Кормич Л. І. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття / Л. І. Кормич, В. В. Багацький. – Харків: ООО «Одисей», 2001. – 479с.
17. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття): Навч. Посібник / Л. І. Кормич, В. В. Багацький В.В. [3 вид]. - Х.: Одісей, 2004. - 304 с.
18. Курас І. Провідники духовності в Україні / І. Курас. - К.: Вища школа, 2003. - 738 с.
19. Костомаров М.І. Богдан Хмельницький: історична монографія / М.І. Костомаров. – Дніпропетровськ: Січ, 2004. – 843с.

20. Кучер В.І. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.4. Україна у Другій світовій війні (1939-1945.) / В.І.Кучер, В.А.Гриневич, В.С.Коваль. – К.: Генеза, 2003. – 584.
21. Литвин В.М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.) / В.М.Литвин. – К.: Наукова думка, 2002. – 558с.
22. Матвєєва Л. Культурологія: Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Матвєєва. – К.: Либідь, 2005. – 512 с.
23. Миропольська Н. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / [Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко]. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.
24. Нартов В.В. Історія України з давніх-давен до сьогодення / В.В.Нартов. – Харків, Книжковий клуб сімейного дозвілля, 2007. – 349с.
25. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.
26. Погорілий О. Культурологія: Навчальний посібник / Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. - К.: Києво-Могилянська академія, 2005. - 320 с.
27. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Культурологія: 100 питань - 100 відповідей. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / Є. А. Подольська, В. Д. Лихвар, Д. Є. Погорілий. - К.: Фірма «ІНКОС», 2008. - 240 с.
28. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи / М. Попович. – К.: Майстерня Білецьких, 2007. – 255 с.
29. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.3. Утвердження радянського ладу в Україні (1921-1938) / В.А. Греченко, Л.В.Гриневич, С.А.Кокін. – К.: Генеза, 2003. – 448с.
30. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.5. Українці за межами УРСР (1918-1940) / В.П.Троцинський, А.А.Шевченко, Р.Г.Симоненко. – К.: Генеза, 2003. – 720с.
31. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002) / В.К.Баран, О.Д.Бойко, О.В.Гарань. – К.: Генеза, 2003. – 696с.
32. Смолій В.А. Богдан Хмельницький / В.А.Смолій, В.С.Степанков. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2003. – 400с.
33. Українське козацтво. – Запоріжжя: Генеза, Прем'єр, 2002. – 568с.
34. Яковенко Н.М. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. / Н.М. Яковенко. – К.: Генеза, 2005. – 312с.
35. Українська культура: цивілізаційний вимір/ Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496с.
36. Українська та зарубіжна культура: Підручник / [за ред. В.О.Лозового]. - Х., 2006. - 376 с.
37. Тюрменко І. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, С. Буравченкова, П. Рудик. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 370 с.
38. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / О. Шевнюк. - К.: Знання-Прес, 2002. - 277 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Грицак Я. Формування модерної української нації [Електроний ресурс] / Я. Грицак. - Режим доступу: http://history.franko.lviv.ua/gryc_content.htm
2. Касьянов Г. Украина 1991–2007: очерки новейшей истории [Електроний ресурс] / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 408с. Режимдоступу:

3. Сергійчук В. Що дала Україна світові [Електроний ресурс] / В.Сергійчук. – К.: ПП Сергійчук М.І., 2008. – 479с. Режимдоступу: <http://www.history.org.ua/index.php?litera&id=5861&navStart=90>
4. Єфіменко Г. СтатусУСРР та її взаємовідносини з РСФРР: довгий 1920 рік [Електронийресурс] / Відп. ред. С. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2012. – 367 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-02-6396-3/978-966-02-6396-3.pdf>
5. Історія України в особах, IX–XVIII ст. / Авт. кол.: В. Замлинський (керівник), І. Войцехівська, Н. Герасименко, О. Гуржій, І. Дінтан, С. Єкельчик, А. Іваненко, М. Котляр, М. Палієнко, В. Панащенко, В. Пащенко, Н. Пономаренко, О. Путро, В. Ревезук, П. Сас, Г. Сергієнко, В. Смолій, В. Щербак, Н. Яковенко, Б. Яремченко [Електроний ресурс]. – К.: Вид-во “Україна”, 1993. – 396 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/5-319-01062-1/5-319-01062-1.pdf>
6. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, В.Ф. Верстюк, С.В. Кульчицький, В.М. Литвин, Р.Я.Пиріг, О.П.Реєнт, О.С. Рубльов, В.Ф. Солдатенко, Ю.І.Терещенко. НАН України. Інститут історії України. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2011. – Кн. 1. – 390 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-00-1145-8/978-966-00-1145-8.pdf>
7. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, В. Ф. Верстюк, С. В. Кульчицький, В. М. Литвин, Р. Я. Пиріг, О. П. Реєнт, О. С. Рубльов, В. Ф. Солдатенко, Ю. І. Терещенко; Авт. кол.: О. Д. Бойко, В. Ф. Верстюк (керівн.), В. І. Головченко, Г. Г. Єфіменко, С. В. Кульчицький, О. І. Лупандін, О. В. Михайлова, Т. С. Осташко, О. І. Павлишин, Р. Я. Пиріг, О. С. Рубльов, В. В. Скальський, В. Ф. Солдатенко. НАН України. Інститут історії України. – Кн. 2. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2012. – 464 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-00-0000-0/978-966-00-0000-0.pdf>
8. “Українізація” 1920–30-х років: передумови, здобутки, уроки [Електроний ресурс] / Відп. ред. В. А. Смолій; Авт. кол.: В. М. Даниленко (кер. авт. кол.), Я. В. Верменич (заст. кер. авт. кол.), П. М. Бондарчук, Л. В. Гриневич, О. О. Ковальчук, В. В. Масненко, В. М. Чумак. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2003. – 392 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/966-02-2897-X/966-02-2897-X.pdf>
9. http://pidruchniki.ws/16140505/kulturologiya/natsionalno-kulturene_pidnesennya_20-30-h_rokiv#985
10. http://www.nuos.edu.ua/files/Visotskii_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
11. <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>
12. http://chitalka.info/gp_07/gp_07index.htm
13. <http://izbornyk.org.ua/istkult2/ikult2.htm>
14. http://www.franko.lviv.ua/faculty/Phil/madey_ist_ukr_cultury.pdf
15. http://www.nuos.edu.ua/files/Shieiko_Tishievska_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
16. <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/>